

פרשת קדושים – БУДЬТЕ СВЯТЫ

От еврея требуется быть не только хорошим, не только чистым, но – святым, требуется прилепиться к Б-гу¹. Каждый раз, выполняя мицву, мы произносим благословение אשר קדשנו במצוותיו (Он) Который освятил нас и т.д. На самом деле иудаизм идет еще дальше – он утверждает, что человек не может быть по-настоящему хорошим, если не является также святым. Прежде чем евреи смогли получить Тору на Синае, они заключили союз с Б-гом. Всевышний сказал евреям: «Будьте царством священников (ממלכת כהנים) и святым народом (גוי קדוש)!»² Вот это мы и есть – или пытаемся этим быть. Мы не стремимся быть самыми блестящими, превзойти всех в количестве полученных Нобелевских премий или в богатстве. Мы стремимся быть святыми.

Всевышний обосновывает свое требование к нам о святости так: כי קדוש אני – «потому что Я свят». С одной стороны, כי קדוש אני означает: это Я свят, а не вы, от вас и не требуется быть такими святыми, как Я, – это было бы невыполнимое требование³. Но, с другой стороны, Я вам говорю, что, поскольку Я свят, то и вы можете быть святыми, потому что вы созданы по Моему образу. Путь, которым Моя святость получает отражение в этом мире, идет через вас⁴.

Наше дело состоит в восстановлении возвратной связи с Б-гом всего и вся⁵, и Б-г вложил в нас огромные силы, чтобы мы могли с этим делом справиться. Стих говорит: ויפח באפיו נשמת חיים ויהי אדם לנפש חיה. Это не значит, что нешама была нефеш хая для человека – אדם, а значит, что благодаря нешама человек стал нефеш хая для всего мира. Человек стал душой вселенной!⁶ Это помещает его в центр Творения. Еврей, каким бы незначительным пятнышком в космосе он ни казался, на самом деле –

¹ נתיבות שלום פד: שאי אפשר להגיע לדבקות אלא על ידי הקדושה ... שמצוה ובו תדבק תלויה בקדושים תהיו רמב"ן יט ב: וטעם הכתוב שאמר כי קדוש אני ה' אלוקים - לומר שאנחנו נזכה לדבקה בו בהיותנו קדושים והנה זה כענין הדבור הראשון בעשרת הדברות (שמות כ ב):

² שמות יט (ו) ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל:

³ ויקרא רבה כד ט: קדושים תהיו, יכול כמוני, תלמוד לומר כי קדוש אני ד' אלוקים, קדושתו למעלה מקדושתכם. ע"כ והא דכתב הרמב"ן בשם חז"ל (שמיני פרק יב ג), והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני, כשם שאני קדוש כך אתם תהיו קדושים, כשם שאני פרוש כך אתם תהיו פרושים ע"כ אין זה סתירה דלאו דווקא כמו ד' ממש דזה אי אפשר להיות כמו ד' ממש ורק הצווי להדמות לד' כפי מה שאפשר ושני הפירושים באים בקנה אחת.

⁴ אור החיים ב: כי קדוש אני וגו' - צריך לדעת מה נתינת טעם הוא זה, וכי יתחייב הדבר ליציר כפיו להדמות לקונו, והלא הרבה הדרגות ישנם באלקי ישראל ואינם מושגים בישראל, ואם כונתו לומר טעם הציווי שהוא חפץ בדבר לצד אלקינו קדוש חפץ שגם עובדיו יהיו כמו כן ולא טעם המתחייב, ועד עתה אין אני יודע למה יתחייב הכתוב לתת טעם:

ורבותינו ז"ל נראה שמקושיא זו הרגישו, ודרשו בתורת כהנים וז"ל אם אתם מקדשים עצמיכם מעלה אני עליכם כאילו קדשתם אותי עד כאן, וכפי זה תהיה כוונת כי קדוש וגו' הודעת תועלת הנמשך, והודעת הפכו כמו שסיים שם התנא ואם אין אתם מקדשים עצמיכם מעלה אני עליכם כאילו לא קדשתם אותי עד כאן, ואולי כי גם לזה כוון בכפל דבר ואמרת, לקושי הנמשך אם לא יקדשו עצמם, ולרוממות הנסבב אם יקדשו עצמן:

⁵ לך, t.e. - לך ד' הגודלה וכו כי כל בשמים ובארץ לך ד' - отмечает, что этот стих говорит, а не ממך - все должно быть связано с тобой (а не - от тебя).

⁶ נשמת האדם הפנימיות של כל העולמות (נפש החיים א, פ"ד-ה)

основной его двигатель, основная пружина¹. Действия человека, его малейший жест, имеют космические последствия². Человек может взаимодействовать со всем в космосе и способен возвыситься в нем каждую вещь, потому что в человеке есть нечто, что соответствует всем явлениям вне него³.

Что это значит?

Мы представляем себе святого неким отшельником, пребывающим в непрерывном посте и медитации, восседающим на заснеженной горной вершине в ниспадающих белых одеждах. Но это неверно. То, что мы рисуем себе, этот человек, отказавшийся от мира, – аскет, а не святой. На самом деле наш обитатель горных высот с его изоляцией и отказом участвовать в мирской суете близок скорее к грешнику. «Человек обязан дать отчет обо всем, что видели его глаза, что было предложено ему и чего он не пожелал принять»⁴.

Этому научил нас первый еврей, Авраам-авину. Авраам-авину не достиг таких высот эзотерической (кабалистической) мудрости, как Ханох, Шем, Эвер, Ноах и другие⁵. Он пожертвовал этим типом духовности ради того, чтобы сделать своим главным занятием дела милосердия – удовлетворять как физические, так и духовные потребности людей⁶. Бежать навстречу путникам, омыwać с их ног пыль идолопоклонства, потом, преодолевая боль, особенно острую на третий день обрезания, снова бежать, чтобы зарезать трех телят и угостить этих прохожих, – такие вещи не сделаешь без того, чтобы испачкаться. Это плохо совмещается с парящими высотами святости. И все же, когда Всевышний выбирал родоначальника для еврейского народа, он обратил взор не на великих кабалистов. Той святостью, которой искал Всевышний, было именно милосердие Авраама⁷.

Самому Аврааму это было абсолютно ясно. «У Б-га уже имеются десятки тысяч

---

¹ נפש החיים שער א פ"ג: כן בדמיון זה כביכול, ברא הוא יתברך את האדם והשליטו על רבי רבוון כחות ועולמות אין מספר. ומסרן בידו שיהא הוא המדבר והמנהיג אותם עפ"י כל פרטי תנועות מעשיו ודבוריו ומחשבותיו ... בכל העולמות

² נפש החיים שער א פ"ו: שכל מעשי המצוות שעושה האדם למטה גורמים תקונים גדולים בעולמות עליונים

³ נפש החיים שער א פ"ו: ובעשות האדם רצון קונו ית"ש באחת ממצות ד', התיקון נוגע לאותו עולם וכח העליון המקבילו לתקנו או להעלותו שם פ' יד: והדבור הוא מבחינת רוח כמ"ש (שמואל ב כג) רוח ד' דבר בי, (ישעיה יא) וברוח שפתי, וכמו שתרגם אונקלוס על הפסוק (בראשית ב) ויהי האדם לנפש חיה. לרוח ממלא

⁴ מסילת ישרים, פ' יג: וחז"ל אמרו עתיד אדם ליתן דין לפני המקום על כל מה שראו עיניו ולא רצה לאכול הימנו אע"פ שהיה מותר לו והיה יכול ואסמכוה אקרא (קהלת ב) וכל אשר שאלו עיני אצלתי מהם.

⁵ חתם סופר הקדמתו לשו"ת יורה דעה הנקראת פתוחי חותם וז"ל שם: ולא מצינו באברהם אע"ה שנודרך עפרוריותו כל כך אך לא מצד פחיתות וחסרון נפשו לא הגיע אל המעלה הזו, לא, כי אם אאע"ה היה עושה כאשר עשה חנוך להתבודד עצמו מחברת בני אדם התעלה גם הוא להיות ממלאכי א-ל.

⁶ חתם סופר שם: ואשר לא עשה כן, הוא כי התבונן בחכמתו כי לא באלה חפץ ה' שישלים האדם את נפשו לבד. ואת אנשי דורו ישאיר אחריו תרבות אנשים חטאים ומכעיסי ה', כמקרה אשר קרה לדורו של חנוך ודור המבול, הנסיון הזה לימד אותו כי טוב לאדם למעט בהשלמת נפשו, למען רבות כבוד ה' למעט את מורדיו ולהרבות עבדיו ויודעיו.

⁷ חתם סופר, שם: נפלאות אהבת ה' לאברהם אע"ה על שלימד דעת את העם וקירבם לעבודתו

Потому мы и произносим эту «Кдуш» на арамейском языке, чтобы ангелы не поняли и не позавидовали¹.

Та мысль, что мы должны быть частью мира, подчеркивается алахическим законом, требующим, чтобы все «Кдушот», которые мы читаем в молитве, произносились в миньяне – в сообществе: *אין דבר שבקדושה פחות מעשרה*. Сообщество, а не отдельный человек, производит святость². Именно поэтому в начале главы «קדושים» Всевышний велит Моше передать последующие повеления при общем сборе всей общины Израиля. Только в единении со всем еврейским народом – со всей коллективной жизненной энергией, дарованной народу Всевышним, мы можем достичь истинной святости³.

Наша глава начинается словами «קדושים תהיו» – «Будьте святы!»⁴ и повторяет это требование еще несколько раз. В первый раз – когда речь идет об основных чувственных влечениях человека, во второй раз – в связи с идолопоклонством, т.е. с мировоззрением и святостью мысли⁵, и в третий раз – в связи с пищей⁶. Как мы видим, святость связана с нашими основными вожделениями (половым влечением и едой) и глубинными убеждениями (идолопоклонством). Поэтому неудивительно, что супружеский акт между мужем и женой считается одной из самых святых вещей, которые мы можем совершить⁷, и что «Месилат йешарим» приводит в пример употребление пищи человеком и ее освящение таким путем как одно из основных

---

¹ משך חכמה ויקרא יט ב: בקדושה ראשונה או מספרים איך הבורא יתברך שלם בעצמותו ומהותו כביכול ומחייב המציאות והכל בכונה עלול מאתו, ומושג פרטי ורצונו מקיים הכל בלי הפסק, וזהו ממש שמלאכי השרת מקדשין אותו, שג"כ משיגים אותו באמת כפי יכלתם, שהוא בלתי חסר שום שלמות וכו', וזה ונקדש את שמך בעולם כשם שמקדישים אותו בשמי מרום, לא כן בקדושה דסדרא או אומרים ואתה קדוש יושב [הענין שממלא בכבודו יתברך כל המציאות כמד"א (ישעיה ס) השמים כסאי וכו'] שבביל תהלות ישראל, שאין קרבן ולא מנחה כו', רק התהלות ותפלות, שזהו קדושה הבאה מסבת ישראל מלמטה למעלה לא כהמלאכים. וזהו שאמרו סוטה (דף מט) ועלמא אמאי קאי אקדושה דסדרא, שזה יחס העולם הזה בזמן הזה. ולכן או אומרים קדושה זו בלשון תרגום שלא יתקנאו בו המלאכים (ע' תוס' ברכות דף ג ד"ה ועונין) שאין זה ביכלתן.

² כלי יקר יט ב: דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו. פרט כל עדת כי אין עדה פחות מ' ואין דבר שבקדושה פחות מ' ע"כ אמר כאן דבר אל כל עדת בני ישראל אל כל עדה ועדה שיהיו קדושים על ידי שהם מותרים לכל דבר שבקדושה אשר בו מקדשים שמו ית' ז"ש כי קדוש אני:

³ שפת אמת [תרל"א]: ברש"י שנאמרה בהקהל כו'. דעיקר הקדושה ע"י שמכניס אדם עצמו בכלל ישראל כי הקדושה שורה בכלל ישראל שהיא כנס"י הכנסי' והתאספות כל החיות להש"י. וע"י הביטול להכלל יכולין להתקדש.

⁴ יט (א) וידבר ד' אל משה לאמר: (ב) דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אלהם קדושים תהיו כי קדוש אני ד' אלקיכם:

⁵ רבינו בחיי יט ב: ויתכן לפרש קדושים תהיו זו קדושת המחשבה, כענין שאמרו לעולם יקדש אדם עצמו בשעת תשמיש, ולפי ששלמות הקדושה לזרע ישראל תלויה ביצירה לכך

⁶ נתיבות שלום עמ' פג-פד: בפרשה זו נאמר ג פעמים מצות קדושים תהיו. הפרשה מתחילה קדושים תהיו כי קדוש אני ד' אלוקיכם ... ולהלן בפרשת ע"ז ... מסיים הפסוק והתקדשתם והייתם קדושים כי אני ד' אלוקיכם. ופירש רש"י זו פרישות ע"ז. והיינו שעניני ע"ז המה עניני אמונה ישנם ג"כ מדרגות ... ובסוף הפרשה כתיב עוד, והבדלתם בין הבהמה הטהורה לטמאה וגו' והייתם לי קדושים כי קדוש אני ד', והכוונה על קדושת האכילה ... שנכלל בה הקדושה בענינים שלבו של אדם מחמדתם, והקדושה במח, במחשבות ובדעות, וקדושת האכילה בחדרי הבטן.

ושם בעמ' פז: והנה הזהירה התורה הקדושה פעמים רבות על הקדושה קודם קבלת התורה כתיב ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש, ובפרשת משפטים, ואנשי קודש תהיו לי, וכן כתיב הרבה פעמים והתקדשתם והייתם קדושים ...

⁷ רמב"ן, אגרת הקודש

человек может обладать своей собственной святостью¹. Самое поразительное, что человек наделен способностью не только использовать мир как средство для собственного роста, но и возвышать его вместе с собой². Это имеют в виду мудрецы, когда говорят, что камни соединились в изголовье для Яакова, причем каждый из них говорил: «Пусть праведник положит голову на меня»³.

Откуда мы черпаем силу, чтобы уподобиться Б-гу, освящая материальный мир? Требуется огромная сила, чтобы искупить искры святости в каждом объекте; необходима отточенная, как лезвие, сосредоточенность, чтобы направить эти искры и вновь связать их с Всевышним⁴. Человек не может возвысить до святости то, чему он сам подконтролен⁵. Всевышний разрешает эту проблему, заверяя нас: *כי קדוש אני – Я вложил в вас силы, нужные, чтобы овладевать физическим миром и возвышать его. Я избрал вас для этого⁶. Вы делаете первые шаги, я довершаю остальное⁷.*

Слово קדוש в действительности означает – помещенный отдельно, отделенный и посвященный чему-то. Так, например, когда мужчина женится на женщине и говорит: *הרי את מקודשת לי – вот, ты посвящена мне*, это означает, что эта женщина предназначена исключительно для него⁸. Акт освящения с нашей стороны означает подготовку и готовность принять эту святость от Б-га. Подобно тому, как женщина предназначена только для своего мужа, мы отделяем себя от всего, чтобы быть

---

¹ רב צדוק הכהן, רסיסי לילה, מב: רק עדיין יש שתי מדרגות טהרה וקדושה. וטהרה יש בכל הנבראים שמקבלים טומאה ויש טהורים וכן יש בבעלי חיים טהורים וטמאים. אבל קדושה הוא רק באדם וכן כל הקדושות של נבראים דחילא קדושה עלייהו הוא מצד האדם שמקדישו רק בכור דקדושתו מרחם:

² מסילת ישרים, פ' כו, בביאור מדת הקדושה: ועל דרך זה כל תשמיש שישתמשו מדברי העולם אחרי היותם כבר דבוקים לקדושתו יתברך, הנה עליו ויתרון הוא לדבר ההוא שזכו להיות תשמיש לצדיק

³ מסילת ישרים, פ' כו, בביאור מדת הקדושה: וכבר הזכירו ז"ל בענין אבני המקום שלקח יעקב ושם מראשותיו (חולין צ"א): אר"י מלמד שנתקבצו כולן והיתה כל אחת אומרת עלי ניח צדיק ראשו.

⁴ מסילת ישרים, פ' כו, בביאור מדת הקדושה: ואמנם זה בהיות שכלו ודעתו קבועים תמיד בגדולתו יתברך .... ובכל פעולותיו ובכל תנועותיו, יכוין לבבו אל מצפוני ההתדבקות האמיתית ... וידע לכוין מחשבתו

⁵ מסילת ישרים, פ' כו, בביאור מדת הקדושה: ההשתדלות (להשיג קדושה) הוא שיהיה האדם נבדל ונעתיק מן החומריות לגמרי ... והנה רואה שדרך קניית זאת המדה הוא על ידי רוב הפרישה

⁶ שפת אמת [תרל"א]: קדושים תהיו. במד' זוה"ק כי הוא הבטחה ג"כ כי איך יוכל בו"ד להתקדש בקדושת הש". אך כי קדוש אני ה' אלקיכם. פ' אחר שהוציאנו הש"י ממצרים שהיינו משועבדים להם. והבדילנו מהאומות שהחיות והכח שיש בתוך כל איש ישראל הוא מהש"י וז"ש אנכי ה' אלקיך כו' מיוחד מכל האומות. אף שכח כל הנבראים ממנו ית'. אבל בדרך הסתר וצימצומים, אבל חיות כל איש ישראל היא חלק אלקי ממעל. וממילא בכחינו להתקדש גם בעוה"ז. כי הש"י מח' הכל אף כי הוא קדוש ונבדל מכל. וז"ש כי קדוש אני ה' ועי"ז יכולין להבין כי בכח האדם להתקדש בכל מעשיו אף שהם תוך הטבע. וז"ש במד' ואתה מרום לעולם ה' לעולם ידך בעליונה. הפ' כי חיות הכל מהש"י רק הטבע נמשך מדרגה אחר מדרגה עד שנתכסה בח' הפנימיות. אבל לעולם ידך בעליונה שהוא כח והחיות מהש"י שיש תוך ההעלם. ועי"ז יכולין להתבטל לנקודה הפנימיות בכל מעשה להיות נבדל מחומר המעשה להתדבק בפנימיות כל דבר. וז"ש קדושים תהיו. וכן באור גדליהו עמ' נג ד"ה וכמו

⁷ מסילת ישרים, פ' כו, בביאור מדת הקדושה: מסילת ישרים, פ' כו, בביאור מדת הקדושה: ענין הקדושה כפול הוא, דהיינו: תחלתו עבודה וסופו גמול, תחלתו השתדלות וסופו מתנה. והיינו: שתחלתו הוא מה שהאדם מקדש עצמו, וסופו מה שמקדשים אותו, והוא משז"ל (יומא ל"א): אדם מקדש עצמו מעט מקדשים אותו הרבה. מלמטה מקדשים אותו מלמעלה.

⁸ תוספות, מסכת קידושין דף ב עמ' ב: דאסר לה אכ"ע כהקדש - והרי את מקודשת לי כלומר להיות לי מקודשת לעולם... דגבי אשה במה דמתחדת להיות לו היא נאסרת לכל וגו'

посвященными только Всевышнему, результатом чего является святость. Мы начинаем – мы тянемся – и Б-г отвечает. Б-г устроил мир так, что Он отвечает нам¹. Царь Давид заходит так далеко, что называет Всевышнего нашей тенью – ד'י צלך על יד ימינך². Святость Субботы мы достигаем, например, нашими приготовлениями к ней и таким вхождением во временную зону святости. Это имеет в виду стих, когда говорит: והתקדשתם – вы должны подготовиться, и в результате והייתם קדושים – станете святы³. Я, ваш Б-г, укреплю Мою связь с вами в ответ на вашу устремленность ко Мне.

Выполнение заповедей – самое очевидное из действий, которые мы совершаем, чтобы привлечь в этот мир святость⁴. Но даже выполнение заповеди может быть извращено. Можно строго соблюдать кашрут, говорит Рамбан, и при этом есть, как свинья. Человек может соблюдать все законы семейных отношений и при этом пренебрегать глубокой духовностью, присущей интимным отношениям между мужем и женой. Человек может формально держаться в рамках алахи и использовать ее, чтобы оправдать любое свое скотское поведение. Человек может кичиться своей «алахической безупречностью» или испытывать ложное чувство собственной праведности. Заповедь, требующая от нас быть святыми, проникает во все другие заповеди и окрашивает их⁵. Поэтому никто из авторитетов Торы не включает заповедь «Будьте святы» в число 613 – это מצוה שבכללות, заповедь, которая вносит правильный дух во все другие мицвот. Она служит гарантией того, что все наши алахические действия будут излучать дух Торы, будут проникнуты святостью⁶.

Возможно, это объясняет, почему наша глава содержит намеки на все Десять заповедей⁷, как если бы мы снова проходили через все основы Торы⁸, наполняя их

¹ Даат твунот называет это הנהגת המשפט.

² נפש החיים א א

³ רב צדוק הכהן, רסיסי לילה, מב: וזהו קדושה שההקדש הוא שדבר זה שייך לקודש וכקידושי אשה שהיא שייכת להבעל. ועיקר קידוש לשון הזמנה והכנה כ"ל כי כל עיקר קדושת שבת בהשתדלות אדם הוא רק ההכנה והזמנה שמכין עצמו לכך שיהיה שייך להשם יתברך שהוא הקדוש כמו שנאמר (ויקרא יט, ב) קדושים תהיו כי קדוש אני ומצד ההכנה לקבל קדושה והתקדשתם הוא הכנה להיות על ידי זה והייתם קדושים. וזה כל השתדלות יעקב להיות הקדושה גם כן מלידה מבטן דהיינו מצד נפש הבהמית גם כן כקדושת בכור בהמה:

⁴ שפת אמת [תרל"א]: וכן ע"י כל המצוות שהם נגד רמ"ח אברים דכתי' אשר קדשנו במצותיו שע"י מעשה המצוה שיש בה אור מצווי ה' בתוך המעשה. ע"ז יכולין לברר הקדושה גם במעשה ממש.

⁵ שורש ד של הרמב"ם

⁶ רמב"ן ב: והענין כי התורה הזהירה בעריות ובמאכלים האסורים והתירה הביאה איש באשתו ואכילת הבשר והיין, א"כ ימצא בעל התאווה מקום להיות שטוף בזמת אשתו או נשיו הרבות, ולהיות בסובאי יין בזוללי בשר למו, וידבר כרצונו בכל הנבלות, שלא הזכר איסור זה בתורה, והנה יהיה נבל ברשות התורה: לפיכך בא הכתוב, אחרי שפרט האיסורים שאסר אותם לגמרי, וצוה בדבר כללי שנהיה פרושים מן המותרות ימעט במשגל, כענין שאמרו (ברכות כב) שלא יהיו תלמידי חכמים מצויין אצל נשותיהן כתרנגולין, ולא ישמש אלא כפי הצריך בקיום המצוה ממנו ויקדש עצמו מן היין במיעוט, כמו שקרא הכתוב (במדבר ו ה) הנזיר קדוש, ויזכור הרעות הנזכרות ממנו בתורה בנח ובלוט וכן יפריש עצמו מן הטומאה, אע"פ שלא הוזהרו ממנה בתורה, כענין שהזכירו (חגיגה יח): בגדי עם הארץ מדרס לפרושים, וכמו שנקרא הנזיר קדוש (במדבר ו ח) בשמרו מטומאת המת גם כן וגם ישמור פיו ולשונו מהתגאל ברבוי האכילה הגסה ומן הדבור הנמאס, כענין שהזכיר הכתוב (ישעיה ט טו) וכל פה דובר נבלה, ויקדש עצמו בזה עד שיגיע לפרישות, כמה שאמרו על רבי חייא שלא שח שיחה בטלה מימיו:

⁷ יט ב בא"ד:

⁸ רש"י ב: רוב גופי תורה תלוין בה:

теперь святостью. Чтобы быть по-настоящему евреями Синая, мы должны не только выполнять полученные там заповеди, но воспроизводить святость этой удивительной ситуации¹. И в самом деле – ведь для того, чтобы получить заповедь о святости, евреи собрались все вместе, как они собрались, когда впервые получили Десять заповедей².

Но мы святые не только тогда, когда выполняем заповеди. Святость должна пронизывать каждое наше действие. Эта мета-заповедь о святости должна охватывать все³. С получением этой заповеди сфера нашей ответственности резко расширилась. **קדושים תהיו** требует от нас не только заниматься вещами, которые явно предназначены для освящения нами, но также находить святость там, где такой очевидности нет, куда алаха прямо нас не направляет.

Не может такого быть, чтобы Всевышний предполагал, что мы станем выжидать, пока не появится что-то, что мы называем мицвой, для того, чтобы действовать со святостью. Ведь большая часть нашего дня не определяется заповедями! Не может быть, чтобы все, что Всевышний предписал святому народу, – это означать день несколькими дискретными действиями, а все остальное время мы вольны забавляться на детской площадке под названием земля. Будьте святые! Пусть святостью будет пронизан весь ваш день, включая все промежутки между мицвой и мицвой!

Ключ здесь, говорит «Ор Гедалия», – это отношение к самому незначительному, маленькому действию. Ничто не должно быть для нас тривиальным, ничто мы не должны воспринимать как непригодное для освящения⁴. Еврей во всем должен видеть потенциал: в каждой улыбке, каждой мысли, каждом кусочке пищи, в каждом жесте приветствия другу – всякое действие имеет космические последствия.

Как обычно, Тора «снабжает» нас образцами, на этот раз – примером Якова-авину. Сон Якова был уроком, который дал ему Всевышний, о том, как справляться с огромным нечистым миром и превращать все в святость. Четырнадцать лет полной изоляции, полного погружения в Тору, были серьезной подготовкой. Сначала человек должен отделиться, стать святым, научиться владеть собой – и затем выйти в мир⁵.

---

¹ אור גדליהו עמ' נד: בפרשת יתרו (ליקוטי דברים אות ג) שעשרת הדברות נחקקו היטב בתוך בני ישראל ונתאחדו יחד עם הדברות כמבואר שם בארוכה, ולפ"ז יש לומר שהמצוה דקדושים תהיו היה לשמור את המדרגה שעלו לה בהר סיני
² חזקוני ב: דבר אל כל עדת בני ישראל - מלמד שפרשה זו נאמרה בכנוס כעשרת הדברות ולמה לפי שכל הדברות כלולות בה רש"י ב: דבר אל כל עדת בני ישראל - (ויקרא רבה. ת"כ) מלמד שנאמרה פרשה זו בהקהל מפני שרוב גופי תורה תלוין בה:

³ רמב"ן ב: באלו ובכיוצא בהן באה המצוה הזאת הכללית, אחרי שפרט כל העבירות שהן אסורות לגמרי, עד שיכנס בכלל זאת הצוואה הנקיית בידיו וגופו, כמו שאמרו (ברכות נג:) והתקדשתם אלו מים ראשונים, והייתם קדושים אלו מים אחרונים, כי קדוש זה שמן ערב כי אע"פ שאלו מצות מדבריהם, עיקר הכתוב בכיוצא בזה יזהיר, שנהיה נקיים וטהורים ופרושים מהמון בני אדם שהם מלכלכים עצמם במותרות ובכיעורים: וזה דרך התורה לפרוט ולכלול בכיוצא בזה, כי אחרי אזהרת פרטי הדינין בכל משא ומתן שבין בני אדם, לא תגנוב ולא תגזול ולא תונו ושאר האזהרות, אמר בכלל ועשית הישר והטוב (דברים ו יח), שיכניס בעשה היושר וההשויה וכל לפני משורת הדין לרצון חבריו, כאשר אפרש (שם) בהגיעי למקומו ברצון הקב"ה וכן בענין השבת, אסר המלאכות בלאו והטרחים בעשה כללי שנאמר תשבות, ועוד אפרש זה (להלן כג כד) בע"ה:

⁴ אור גדליהו עמ' נא: צריכים להזהר ממעשים קטנים

⁵ נתיבות שלום, ויצא, עמ' קפג': וכהקדמה לכל זה נאמר בתורה כל פרשת החלום. דהנה יעקב אבינו כאשר יצא מבאר שבע, היה אחר ס"ג שנים בבית יצחק וי"ד שנים אצל עבר, שבאותם השנים הגיע למדרגה העליונה ביותר, שנקרא בחרי האבות ונתקדש בקדושה עליונה, וכמו שאחז"ל (יבמות עו) שהיה בן פ"ד שנים ולא ראה טומאה מימיו. וכמרומו בפ' וישב במקום

Теперь Яаков идет в Харан, וילך חרנה¹, to חרונו של עולם, т.е. обращается к делам этого мира².

Поначалу, наткнувшись на непроницаемую, казалось бы, стену материального мира (ויפגע במקום), Яаков немного растерян. Как может человек окунуться в мир, пользоваться им – и чтобы мир его при этом не поглотил?³ Всевышний отвечает, показав ему лестницу: человек начинает с этого мира – סולם מוצב ארצה, и поднимается со всем этим в Небеса⁴. Ангелы (праведники⁵) поднимаются и спускаются – עולים בו ויורדים בו, а не наоборот, как можно было бы ожидать. Кли Яаков говорит: отсюда Яаков узнал, что действие освящения относится и к мельчайшим вещам в этом мире и что Шехина действительно обитает здесь⁶. Яаков просыпается и говорит: אך יש ה' במקום – до сих пор я не понимал, что этот мир полон Б-га и что каждый миг взаимодействия с ним драгоценен⁷. Теперь он способен оторвать ноги от земли⁸ – וישא – יעקוב רגליו וילך⁹ – и идти: ארצה בני קדם. Первыми буквами этих слов начинаются слова во фразе: אַתְּ בְרִית קֹדֶשׁ, т.е. Яаков сумел освятить свои желания и страсти¹⁰.

Нашу недельную главу всегда читают между праздниками Песах и Шавуот. В Песах, как известно, мы расстаемся с хамецом: мы едим мацу и позволяем Всевышнему восполнить недостающее. Всевышний ясно заявляет, что цель этого – служить Ему и достичь святости:

כי אני ה' המעלה אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים והייתם קדושים

ההוא, וברש"י המקום ההוא לשון מיעוט, באותו מקום שכב אבל י"ד שנים ששימש בבית עבר לא שכב בלילה שהיה עוסק בתורה. ובמשך כל השנים הללו היה קודש קדשים ולא היתה לו כל שיכות לענייני רשות שלא היה לו עסק עמהם.

¹ כח י: ויצא יעקוב מבאר שבע וילך חרנה

² נתיבות שלום, ויצא, עמ' קפג': ועתה יוצא חרנה לחרונו של עולם, לענייני העולם הזה ומוטל עליו לקדש ענייני הרשות.

³ נתיבות שלום, ויצא, עמ' קפג': וע"כ נאמר ויפגע במקום, וכמאחז"ל (ב"ר סח, י) בקש לעבור נעשה העולם כולו כמין כותל לפניו.. בבואו לתקן חלק הרשות נעמדו בפניו כקיר כל ענייני העוה"ז ענייני הרשות, איה הדרך להכנס לזה העולם השפל.

⁴ נתיבות שלום שם: ויחלם והנה סולם ניצב ארצה וראשו מגיע השמימה.. כי ענייני עוה"ז הם כסולם מצב ארצה אשר ראשו מגיע השמימה, שע"י שאדם עוסק בעניינים הארציים יכול להגיע למדרגות הגבוהות ביותר.

⁵ נתיבות שלום, ויצא, עמ' קפג': והנה מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו, מלאכי א' המה הצדיקים עבדי ה'.

⁶ כלי יקר על בראשית פרק כח פסוק יב: עולים וירדים בו. מתחלה עולים ואח"כ יורדים. מזה הבין שהשכינה למטה בארץ ומלאכים סביביו ועולים בשליחות ויורדים לאחר כן. והוא אות על השגחה פרטית על כל סביבות יעקב. ועל"מ ש"כ להלך ל"ה ז' וט"ז:

⁷ נתיבות שלום, ויצא, עמ' קפג': ויקץ יעקב משנתו ויאמר אך יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי, במקום הזה פל בעוה"ז.. ואנכי לא ידעתי, פירש"י שאם ידעתי לא ישנתי, וראיתי שכתב מרן אדמו"ר בב"א זי"ע לאחד, ואנכי לא ידעתי שאלו ידעתי לא ישנתי ימי שנתי, וואלט איך ניט פאר שלאפן מיינע יארן... [וכמו שאמר] הרה"ק המגיד ממזריץ' זי"ע מלאה הארץ קנייך, שהעולם הארצי הוא מלא ענינים שאפשר לקנות ית"ש.

⁸ נתיבות שלום, ויצא, עמ' קפג': וישא יעקב רגליו שיעקב הגביה אפילו את בחי' רגלים להשי"ת

⁹ כט א: וישא יעקוב רגליו וילך ארצה בני קדם

¹⁰ נתיבות שלום, שם: עוד אמר, וילך ארצה בני קדם ר"ת אות ברית קודש, היינו שיעקב אבינו הגביה ותיקן מדת התשוקה להשי"ת.

Но потом нам сообщают, что маца – это еще не конечный идеал. Признаки этого мы видим уже на седере. Мы разламываем средний лист мацы на две части и читаем по частям Агаду. Мы сравниваем себя со сломанной **מַצָּה** и заявляем, что Всевышний использует килим швурим. Само название «маца» также имеет негативный оттенок – **מַצָּה וּמְרִיבָה**. Мы уже осознали свое несовершенство, когда в самом начале праздника (во второй день) начали отсчет Омера – и свое восхождение на 49-й уровень. А затем, подойдя к Шавуот, мы говорим, что **שְׁנֵי הַלֶּחֶם** Омера должен быть приготовлен из хацеца. Потому что у святости есть не только отрицательное определение – отделение от нечистоты египтян. В конце концов, мы должны выступать не только против чего-то, но и за что-то. И это «за» – Тора, данная у Синая. Шехина спустилась к еврейскому народу, и мы стали святым народом. Теперь мы можем привносить эту святость во все в этом мире, что окружает нас.

Теперь, вместо того, чтобы быть увлеченным этим миром вниз, еврей возвышает его, когда пользуется им правильно¹. Выражением всего этого в совокупности является Суббота, когда мы совершаем множество материальных действий: едим, спим, одеваемся наряднее, чем в будни, и все же святость этого дня возвышает и одухотворяет все эти действия². Такой человек подобен Скинии, а всякая пища, которую он съедает, подобна жертвоприношению, возложенному на жертвенник³. Но и в течение недели мы можем принять вызов (бой) от всякой пищи (**לחם** происходит от слова **מלחמה**) и также превратить трапезу в святое действие⁴.

У заповеди **תהיו קדושים** нет четких границ⁵. Каждый человек относится к этой заповеди по-своему. У каждого есть своя отправная точка, а потому **בני עדת אל כל דבר אל** – обращай к каждому человеку в соответствии с его индивидуальностью, в соответствии с его духовными устремлениями⁶. Именно потому к этой заповеди примыкает заповедь **ועשית הישר והטוב בעיני ד'** – вы должны делать то, что правильно и хорошо в глазах Б-га. Эта заповедь призывает нас не просто следовать букве закона, но идти дальше – **לפנים משורת הדין**, каждый – в соответствии с его духовным уровнем и пониманием⁷. В отличие от других мицвот, Тора остерегается дать точное определение

¹ מסילת ישרים – פ' כו: כללו של דבר ענין הקדושה הוא שיהיה האדם דבק כל כך באלקיו, עד שבשום מעשה אשר יעשה לא יפרד ולא יזוז ממנו יתברך, עד שיתר יתעלו הדברים הגשמיים אשר ישמשו לאחד מתשמישיו במה שהוא משתמש בהם, ממה שיורד הוא מדביקותו ומעלתו בהשתמשו מדברים גשמיים.

² נתיבות שלום פד-פה: שורש השבת נעוץ בקדושה ... שבשבת קודש אפילו עניני לכם, עניני היתר, קודש הם.

³ מסילת ישרים פ' כו

⁴ אור גדליהו עמ' נה: רב יעקוב עמדן פירש דלכן נקרא "לחם" מלשון "מלחמה" דכל אכילה ואכילה מלחמה היא, מלחמת הרשות, לעדות מה שצריכים לעשות, אבל להיות מופרש ומובדל

⁵ Это еще одна причина (помимо факта, что это שבכללות), почему заповедь **תהיו קדושים** не входит в общее число мицвот.

⁶ העמק דבר יט ב: הקדים הכתוב כאן את כל עדת בני ישראל באשר אין פרישת כל אדם שוה ותורת כל אחד לבדו בידו לפי טבע גופו והליכות ביתו וכדומה

⁷ שומר אמונים הקדמון המובא בנתיבות שלום, עמ' פו ריש אות ג: אלו החפצים להכנס לפנימיות עבודת ד', לא ימושו מפיהם ב הפסוקים שבתורה, ועשית הישר והטוב בעיני ד', וקדושים תהיו. וב' הדברים, דהנה בתורה יש חלק הציווים והאיסורים בקום ועשה ובלא תעשה הן במצוות שבין אדם לחבירו כמו לא תגנוב לא תגזול וכדו', שכל אלו הם חיוב גמור על הכל, ונוסף על כך ישנה הנהגה להכנס לפנימיות עבודת ד', להתנהג לפנינים משורת הדין, שזהו ציווי ועשית הישר והטוב בעיני ד', שבכל מעשה שיעשה יתבונן וישקול אם מעשה זה ישר בעיני ד' וטוב בעיניו ... וכמו כן הוא הפסוק השני קדושים תהיו,

